

ril ta raj v ti žalostni pustinji? Voda, ki iz tal izvira, pa nikdo drug! Napeljajé vodo po arteških virih po več ur daleč iz gorá so spremenili veliko puščave pri Algieru v rodovitno zemljo. To vidimo tudi sami, ko po vročem poletinskem dnevju dobrotljivi dež napoji suho zemljo in se vse na novo ozíví in ozelení. Zato poje pesnik: „Iz oblakov blagor pride, dež izide“.

(Dalje prihodnjič.)

Dopisi in novice.

Vabilo k prvemu občnemu zboru „Učiteljskega društva za slovenski Štajer“ Duh časa in ljubezen do domovine kliče tudi slovensko-štajarske učitelje k skupnemu, vzajemnemu delovanju, vabi je k družabnemu in bratovskemu posvetovanju o važnih zadevah svojega imenitnega poklica. »Družabniki učiteljskega društva za slovenski Štajer« zberó se 21. in 22. septembra v Mariboru k »prvi skupščini slovensko-štajarskih učiteljev«, ki bode obravnavala sledeče reči: 1) Pitanja graške deželne učiteljske skupščine. 2) Imenovanja učiteljev. 3) Zadeve »Učiteljskega društva za slovenski Štajer«.

Zborovalo se bode v Wiesthalerjevi dvorani (Hotel zur Stadt Wien); začetek vsikdar ob 9. uri dopoldne. Z zborom bode združen mali učiteljski koncert ter izleti v mariborsko okolico. (Kam? pove 7. številka »Slovenskega učitelja.«)

Vabimo k temu zboru ne samo štajarske učitelje, marveč vse slovenske učitelje, ter druge svoje slovanske in nemške sobrate, kakor tudi vse slovenske šolske prijatelje. Pohodite v obilnem številu naš 1. zbor, da nas s tem ne samo podpirate v našem težavnem podvzetju, da v nas marveč veselje in serčnost k daljnemu delovanju obudite, ker baš vstrajnosti nam je treba v vseh naših slovenskih zadevah, zlasti pa na šolskem polji. Vse za blagor naše ožje in širje domovine!

Slavno vodstvo južne železnice je za $\frac{1}{3}$ vožno ceno znižalo za vse udeleževalce zбора, in sicer v 2. in 3. razredu na čertah: Gradec-Terst, Beljak-Maribor, Kaniža-Pragersko, Zagreb-Zidanmost. Ker se je treba na postajah izpričati, izdaja društvo v ta namen »pristopnice«, ki veljajo za družabnike 20 kr., za nedružabnike 30 kr., in se do 15. sept. pri odboru v Ljutomeru dobivajo.

Začasni odbor »Učit. društva za slovenski Štajer« v Ljutomeru 20. avg. 1874.

Predsednik: J. Lapajne.

Tajnik: Janko Žirovnik.

Iz ptujske okolice. 6. avgusta je imelo učiteljsko društvo za ptujski okraj svoj sedmi letošnji zbor v Ptujju. Navzočih je bilo 19 udov in gosp. Bauer, mestni odbornik in ud ptujskega krajnega šolskega sveta, kot gost. Zborovanje je začel predsednik Serbec ob 10. uri predpl. — Zapisnik od 2. julija se je potrdil. — 16 knjig kmetijskega zadržaja je poslala ptujska kmetijska podružnica; odkazale so se društveni knjižnici. — 24 iztisov brošure »Errichtet Schulgärten!« je poslalo štajarsko društvo za omiko ljudstva (Volksbildungsverein v Gradcu); ti iztisi so se razdelili vsem 24 krajnim šolskim svetom ptujskega šolskega okraja. — Naznanil se je dopis centralnega odbora II. občne skupščine hrvatskih učiteljev, v katerem odbor društvo vljudno vabi, da se vdeleži II. občnega zбора hrvatskih učiteljev, kateri bo 25., 26., 27. avgusta v Petrinji.

G. Robič je potem poročal o 21. občni skupščini nemških učiteljev v Vratislavi 26., 27. in 28. maja t. l. Govoril je gospod poročevalec o namenu občnih učiteljskih zborov, o Vratislavskem mestu, njegovem šolstvu, o razstavi učnih pripomočkov in o sklepih zborovanja. Poročilo, katero je trajalo 3 četert ure, je bilo zelo zanimivo; iz njega je bilo videti, da g. Robič v Vratislavi ni potratil časa, ampak da se je za to brigal, za kar je bil odposlan. G. predsednik mu je za poročilo izrekel priserčno hvalo. Na predlog g. Robiča je društveni zbor sklenil, da se prenarede društvena pravila; izvolil se je za to 5 udni odbor; g. g. Robič, Krajnc ml., Sernec, Weingerl in Možina. Načelnik tega odbora je g. Robič. Prenarejena pravila se bodo precej v prihodnjem zboru meseca septembra društvu v pretresovanje predložila. Kakor je slišati, se bo pozvel v prenarejena pravila med drugimi tudi š., da bo društvo smelo ne samo v Ptuj, kakor dozdej, ampak tudi v raznih šolskih krajih ptujskega okrajnega glavarstva zborovati, in tako razširjevati boljšo svest o šoli med vse verste ljudstva.

Na Koroškem bode 13. septembra deželna učiteljska konferencija. Na dnevnem redu bode: 1) Ali je nedeljska šola za naprej potrebna in koristna? 2) Ali je iz pedagogično-didaktičnega stališča primerno, da se na Koroškem napravljajo samostojne trirazredne ali osemrazredne meščanske šole? 3) Kako naj se obertnijsko in kmetijsko nadaljevalno poučevanje na podlagi ukaza od deželnega šolskega sveta vpelje in osnuje? 4) Določevanje normalučnih načrtov v zvezi s pregledovanjem sedaj upeljanih učnih knjig. 5) O klasifikovanji učencev. 6) Ali zadostujo disciplinarna sredstva, zaznamovana v §. 24. učnega in šolskega reda? 7) Pretresovanje uradnih spisov za koroške šole. 8) Volilna pravica koroških ljudskih učiteljev.

Iz Ljubljane. *Iz seje c. k. dež. šolsk. sveta 9. julija 1874.* (Dalje.)

Prošnja nekega ljudskega učitelja; da bi se opetovani preskušnji za splošne ljudske šole podvergel, se odbije. Učiteljeva služba v Kropi se podeli Marki Kovšci. — Začasna učitelja, France Bevek v Šentvidu pri Berdu, in Jože Korban v Vodich se stalno vmemstujeta. Sklene se: Okrajni šl. svet, ki vpraša, kako je z učiteljevi prihodki na ljudski šoli, kjer ob pomankanji učitelja poučuje učitelj za silo, zavrača se na določbe §. 82. št. 2. dež. šl. post. 29. aprila 1873. l., po kateri spada interkalare za spraznjene učiteljske službe, kolikor se ne spleča dedičem bivšega učitelja, ali kolikor se ne odšteje za nagrado pomožnemu učitelju, v pokojninski zavod. Pomožni učitelj ima tedaj in z ozirom na to, kolikor dela, pravico do nagrade; da se mu odmeri in določi nagrada imajo se staviti primerni nasveti deželnemu šolsk. svetu. 2. Drugo vprašanje, kako gre poberati šolski denar pri šolah, ko pride na dolgo spraznjeno šolo med šolskim letom nov učenik, ali gre namreč poberati šolski denar začenski od prihoda (novega učitelja) ali tudi za čas spraznjenja, in ga odrajtovati v pokojninski zavod reši se tako, da se za čas, ko ni bilo učenika, šolski denar ne odrajtuje, ker je namreč šolski denar z ozirom na določbe §§. 38. in 40. d. p. dne 29. aprila št. 21. osebno plačevanje šolskim otrokom ali njih starišem na mesece, pogojeno s tem, da je res šola; pa ne, kjer v enem kraji več mesecev ni bilo šole, in se zamujeno v dotičnem šolskem letu ne more nadomestiti s podaljšanjem šolskega poučevanja. — Prošnja okraj. šolskega sveta, da bi se za šolske potrebe naredil naklad na deželo s privzetjem normalnega šolskega zavoda, odda se kranjskemu deželnemu odboru. — Prošnja šolsk. sveta, da se vsolanje in izsolanje ustavi toliko časa, da se prenaređi dež. post. 29. apr. 1873. l. št. 21. d. z., se odbije, ker ni pričakovati, da bi se postava, kar se

tiče določevanja mej, pri šolskih občinah preuredila. — Prošnja krajnega šolsk. sveta v Terziču za pripomoč k nagradi učiteljem, ki so podučevali v napredno-izobraževalni šoli rokodelčice, vrača se okraj. šl. svetu v dopolnjenju. — Prošnja okraj. šl. sveta za posojilo proti povračilu, da se plača učiteljem potnina k okraj. šl. zborovanju se odbija; dež. šl. svet ne najde namreč vzroka, da bi zarad tega posojila iskal pri deželnem odboru, dež. zaklad posojuje šolam vsled §. 28. d. p. 29. apr. 1873. l. dež. z. le za učiteljske plače; imenovani troški pa zadevajo le šl. okraj, in zato mora pa o pravem času skerbeti c. k. okrajni šl. svet po ukazu dež. šol. sveta dné 24. maja 1873, št. 765; iz normalnega šolskega zaklada se pa tudi ne more kaj takega zahtevati ali sprositi, ker se za tako splečevanje v proračuni ni moglo preskerbeti in naprejvideti. — G. Matiju Potočniku, učitelju v Kranji se dovoli pokojnina 450 gl. iz pokojninskega zavoda. — Po nasvetu c. k. okraj. šl. sveta v Kočevji se nadučitelju v Srednji vasi obresti Štefan Erkerjeve vstanove od 3000 gl. kapitala ne bodo vštivale v plačo; proračun ljudske šole v Srednji vasi se popravi tako, da se za l. 1874. in zadnje četertletje 1873. letne obresti vstanove odpšejo, in kranjski odbor se naprosi, da tistih 126 gl., ki še primankajo doplača iz normalnega, oziroma iz deželnega zaklada. Prošnja krajnega šolskega sveta v P. (Pressnitz*) , da se šolska srenja odveže plačevanja za šolske potrebe po odobrenem prevdaru proti tem, da plača učitelja za silo, vrača se okrajnemu šolskemu svetu in zraven se opominja, da na to prošnjo se ni treba ozirati, ker v »Pressnitz« uči pomožni učitelj, kateri je postavljen z odobrenjem c. k. okrajnega šolskega sveta; dohodki spraznjenih služeb se imajo stekati po §. 28. dež. šl. post. 29. aprila 1873, št. 22. dež. zak. v pokojninsko blagajnico; po ukazu dež. šolsk. sveta dne 7. svečana 1874, št. 127. i 255. okrajno blagajnico in učiteljsko pokojninsko oskerbujejo c. k. davkarje, in te imajo izplačevati šolske potrebe in učiteljske plače.

— *Is seje c. k. dež. šolsk. sveta 23. julija 1874.* Ko se prebero vladne vloge, sklene se, da se naprosi knezoškof. redništvo, ka hoče imenovati naslednika za umerlega zastopovalca cerkve pri okraj. šl. svetu v Kranji. — Prošnje za risarsko in prirodopisno učiteljsko službo na c. k. realni gimnaziji v Rudolfovem se predlagajo sl. ministerstvu. — Sklene se, da se če razpisati učit. služba za nemški jezik kot glavni predmet in še za kak drugi, kot stranski predmet na ljubljanski realki. — Sl. ministerstvo se naprosi, da privoli vmenjenje drugega asistenta za risanje na ljubljanski derž. realki; in da se sme III. razred razdeliti v dva oddelka v sl. leta 1874/5., ako bi vstopilo nad 60 učencev. — Sporočilo dež. nadzornika za humanistične nauke na srednjih šolah o letošnjem nazorovanji na deržavni realki se sprejme, in sl. ministerstvu se nasvetuje, naj bi se učne ure za nemški jezik v drugem razredu in za laški jezik v tretjem razredu na teden pomnožile od 2 na 4 ure. — Prošnja za sprejetev v žensko izobraževališče, pregledovajé postavno starost, se predlaga slav. ministerstvu. — Osnova nadaljevalnega tečaja predložena po ravnateljstvu moškega učit. izobraževališča se sprejme, in sklene se, da se pokliče 21 učiteljev vanj, ti dobodo po 50 gl. potnine in vžitnine.

Ker se je gosp. Peter Končnik odpovedal službi glavnega učitelja na tukajšnjem mož. učit. izobraževališču se služba vnovič razpiše. C. k. okrajni šl. svet za okol. ljubljansko je predložil obravnavalna pisma, ki se tičejo vstanovitve 2. razreda na lj. šoli v Borovnici; pisma se pošljejo kranjsk. dež. odboru s povabilom, da naj privoli za zidanje 3000 gl. iz nor-

*) Tega imena ni v Imeniku „Oris-Repertorium d. H. K.“

malne šolske zaloge oziroma iz deželne blagajnice tako, da se polovica v predštev jemlje l. 1875, druga polovica pa l. 1876. — Dež. šl. svet okraj. šl. svetu, ki praša, kako je z učiteljski prihodki, privzemši tudi dodatek iz norm. šolske zaloge, kateri so v predštev vzeti za 1874. l., ko ni učitelja na tisti soli, ali pride vse, kar ostaja v pokojninski zavod, se tako odgovarja: predštev šolskih občin imajo v sebi to, kar je šolam stvarno potrebno in kar učitelji dobivajo; v predštev vzeti prihodki šolske zaloge, izvzemši poverhnine, so tedaj učiteljski prihodki, odšteva se le to, kar šole stvarno potrebujejo; kedar tedaj ni učitelja, se to plačuje v pokojninski zavod po §. 72. dež. šl. post. 29. aprila l. 1873. št. 22. dež. zak. Izvzet je šolski denar takrat, ko tudi pomožen učitelj ne podučuje, ker je šolski denar z ozirom na določbe §§. 38. in 40. dež. zak. osebna, na mesece izplačilna davščina šolskih otrok, oziroma njih starišev, in se tedaj plačuje le takrat, kedar se tudi podučuje. Dalje se tudi sklene, da se poterdi nasvet, ki ga je stavil okrajni šolski svet po zaslišanji pomnoženega krajnega šolskega sveta in se daje nagrada 20 gl. pomožnemu učitelju iz krajne šolske zaloge na račun prihodkov za vredjeno, a spraznjeno učiteljsko službo. — Kar se tiče prostorov nižje realke v licealnem poslopji, ki bi se potrebovali za II. mestno šolo, sklene deželni šolski svet, da se kranjskemu deželnemu odboru na njegovo vprašanje tako odgoveri, da naj se mestnemu magistratu odreče njegova prošnja, zastran porabe teh prostorov za II. mestno šolo; ti prostori naj se prihranijo gimnaziji in učit. izobraževališču, ker jih močno potrebujete.

Nadučitelju na 4razredni ljudski šoli v Kočevji, Ignaciju Böhmu, se dovoli stopiti v pokoj za konca šl. l. 1873/4, in odkaže se mu pokojnina iz kranjskega šl. pokoj. zavoda. — Seja se sklene, ko se še dovoli nekaterim nagrada in denarna pripomoč.

— *Razpisuje se 6 nagrad po 42 gl. iz Metelko-tove ustanove za učitelje po deželi, ki se mimo drugih odlikujejo v nrvnosti, slovenskem jeziku in v sadjereji. Prošnje pōtem okrajne šolske gosposke do 20. sept.*

— V radovljiškem okraji sta zvoljena v deželno učit. konferencijo gg. Jakob Stojec in Janez Pezdič ml.

— V gospodarski tečaj v Gorico pridejo iz Kranjskega G. g. Mihael Kalan iz Orehovka, Josip Vovk iz Črnega Verha in Fr. Papler iz Polhovega Gradca. — V nemški Gradec: G. g. Fr. Golmajer iz Doba, J. Gantar iz Šen-Petra, L. Abram iz nemške Loke, Fr. Fabijančič iz Bučke, Fr. Muhvič iz Verha in L. Božič iz Grahovega.

— Učiteljskim pripravnikom: Ker na Kranjskem primanjkuje učiteljev, bode učiteljsko izobraževališče tudi še 1874/75. in 1875/76. imelo le 3 l. tečaje. Vendar se nastopni učitelji stalno ne vmestujejo prej, dokler niso bili 3 leta v službi; v spricalih se ima to določno poudarjati.

— V četrtek po malem Šmarnu t. j. 10. septembra zboruje vdovsko društvo, potem slov. učiteljsko in »Nar. Šola.« Slov. Narod nas je že v svojem listu 26. avg. prav po bratovski pozdravil, in nam svetoval »modus vivendi« t. j. porazumljenje s krain. Lehrervereinom. To je že tudi »Laib. Schltzg.« večkrat nasvetovala. Učitelji ne bodite solobarde, in ubogajte modri svet, kateri Vam daje boter in botrica! — Danes podajamo račun vdovskega društva. — Drugo pri zboru! Da se vidimo 10. septembra. Bog!

R a č u n

*o dohodkih in troških vdovskega učiteljskega društva, njih vdov in sirot
na Kranjskem od 20. sept. 1873. do 2. sept. 1874.*

Opr. štev.	P o s a m e z n o	G o t o v i n a		O b l i g a c i j e	
		gld.	kr.	gld.	kr.
	Prihodki:				
1	Od 20. septembra 1873	20	13		
2	Letnina in vstopnina društvenikov:				
	I. četertletje	144	25		
	II. >	180	—		
	III. >	126	—		
	IV. >	36	—		
3	Obresti od obligacij in sicer:				
	I. četertletje	62	—		
	II. >	536	45		
	III. >	26	50		
	IV. >	611	35		
	v srebru	25	—		
4	Za nakupovanje obligacij	—	—	1.300	—
5	Drugi prihodki	—	—	—	—
	Skupaj	1.767	68	1.300	—
	Od tega je v srebru 25 gld.				
	Troški:				
6	Podpora učitelju	60	—		
7	> vdovam in sirotam	676	—		
8	Za nakupovanje obligacij	913	50		
9	Razni troški	6	—		
	Skupaj	1.655	50		
	Premoženje:				
10	Hranilnične buk. št. 59.536 k. l. 1873.	675	83		
11	V državnih dolž. pismih	—	—	30.950	—
12	Akcija št. 27. Slovenije	—	—	80	—
13	Gotovine v kasi	112	18		
	Skupaj	788	01	31.030	—
	Dr. Anton Jaro, pervosodnik.				
				Matej Močnik, tajnik in blagajnik.	

— *Šolska letina na Kranjskem.* C. k. učiteljsiše za učitelje in učiteljice v Ljubljani. Na moškem učiteljsišču in na vadnici za dečke so delovali 3 glavni učitelji (2 profesorja in 1 namestovaleu učitelj), 1 pomožni učitelj, 4 učitelji in 1 podučitelj; 1 učitelj in 1 pomožni učitelj za godbo; na ženskem učiteljsišču in na vadnici za dekliče so bili 3 glavni učitelji (2 profesorja in 1 začasni učitelj), 3 pomožni učitelji in 2 pomožni učiteljici, 2 učiteljici na vadnici (1 namestovajè). Na obeh učiteljsiščih je bil 1 katehet; vodja je ravnatelj na moškem učiteljsišču gsp. Blaž Hrovat. — Na mošk. učiteljsišču je bilo 9 tretjeletnikov; vsi so se podvergli izpitu in ga tudi dostali, drugoletnikov je bilo 5, prvoletnikov 19, vseh skupaj 33 gojencev. — Na ženskem učiteljsišču jih je bilo v III. letu 26, v II. 16 in v I. 29, skupaj tedaj 71 gojenk; 26 jih je izverstno napredovalo, 28 dobro, 12 zadostno in 4 pa nezadostno, 1 ni bila razredjena. — Vadnica za dečke je imela v IV. razredu 44, v III. 47, v II. 41, v I. 32 skupaj tedaj 164 učencev; na dekliški vadnici jih je bilo v II. razr. 14, v I. 15, skupaj tedaj 29 učenk.

Zrelostni izpit. Pismeno spraševanje je bilo od ponedeljka 20. julija do sabote 25. julija in ustmeno 3. i 4. avgusta na moškem učiteljsišču. Izmed 10 sprašanih je dobil 1 spričalo št. I; 4 št. II; 4 št. III; 1 (unanji) št. IV.

Jahresbericht der I. städtischen vierklassigen Volksschule in Laibach. Na tej šoli je učilo z vodjem vred 5 svetnih učiteljev, in 3 duhovni verouk. Učencev je bilo od začetka leta 380, na koncu pa 353 in sicer v I. razr. a 92, v I. razr. b 44; v II. razr. 86; v III. razr. 66; v IV. razr. 63 = 353. V pripravnici za obertnjsko šolo, ki se je začela 3. maja, je bilo v I. oddelku 69, v II. 67 rokodelčičev. V tej šoli se je podučevalo 2krat na teden po 1 uro, od $\frac{1}{2}$ 8— $\frac{1}{2}$ 9 zvečer, in ob nedeljnih dopoldnan po 3 ure. Dobrotniki tej šoli so bili: slavna hranilnica, katoliško društvo, slavna mestna gosposka, krain. Schulpfennig, gsp. mestni župan in gsp. dr. Steiner in gg. M. Gerber in H. Ničman. Poročilo je nemško in slovensko, imena učencev in krajna imena pa nemška.

Razpisi učiteljskih služeb.

Na Kranjskem: Na enorazredni ljudski šoli v Zalilogu, na novi, enorazredni ljudski šoli v Olševku in na dvorazredni ljudski šoli v Cerkljah se učiteljske službe s 400 glđ. letne plače in s stanovanjem razpisuje. Prošnje s potrebnimi spričali do 12. septembra pri dotičnem krajnem šolskem svetu.

Na štirirazredni ljudski šoli v Kranji je služba učiteljska, letne plače 500 gold., razpisana. Prošnje do 24. septembra 1874 pri krajnem šolskem svetu v Kranji. Prosilci, ki so že v službah, naj oddajajo svoje prošnje predstavljenemu c. k. okrajnemu šolskemu svetu, C. k. okrajni šolski svet v Kranji 24. avgusta 1874.

Na enorazredni ljudski šoli v Velki dolini učit. služba, plače je 500 glđ. Prošnje do 26. septembra pri krajnem šolskem svetu v Velki dolini.

C. k. okrajni šolski svet v Kerškem 13. avgusta 1874.

Premembe pri učiteljstvu.

Gsp. V. Levštik iz Dobrepolj v Trebno; g. J. Vovk se stalno umeštuje; g. g. Anton Turek iz Šentvida pri Zatičini in Avg. Engelman iz Kranja gresta v pokoj.

Listnica. G. P. Kogoj v Tomlin. Letniki 1862, 1863, 1873 in 1874 se dobivajo in sicer prvi trije nevezani po 1 gl. 50 kr., 1. 1874 po navadni ceni 3 gl.; drugi letniki niso celi.